

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jarosław Matras

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **W. S.** skazanego za czyn z art. 216 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron
w dniu 7 lutego 2024 r. kasacji wniesionej przez prokuratora na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 29 grudnia 2022 r., sygn. akt IV Ka 616/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Strzelcach Krajeńskich
z dnia 13 października 2022 r., sygn. akt II K 534/21,

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o
karze i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w
Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

W. H. został oskarżony o to, że w okresie od [...] 2020 roku do [...] 2021 roku w S., woj. [...] znęcał się nad wspólnie z nim zamieszkującymi osobami najbliższymi w ten sposób, że:

- w okresie od [...] 2020 roku do 11 [...] 2021 roku w S., woj. [...] znęcał się psychicznie i fizycznie nad wspólnie z nim zamieszkującą osobą najbliższą, żoną J. S. w ten sposób, że znajdując się pod wpływem alkoholu, bez powodu wszczynał awantury domowe podczas których zachowywał się wobec pokrzywdzonej agresywnie, wyzywał słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, ciągle niepokoił, ośmieszał, krytykował, niszczył wyposażenie mieszkania, szarpał za włosy a nadto uderzał otwartą ręką po ciele i twarzy,
- w okresie od nieustalonej daty [...] 2021 roku do [...] 2021 roku znęcał się psychicznie oraz fizycznie nad wspólnie z nim zamieszkującą osobą najbliższą, córką X.Y. w ten sposób, że znajdując się pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe, podczas których wyzywał pokrzywdzoną słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, poniżał, krytykował, kontrolował, ciągle niepokoił, a nadto uderzał otwartą ręką w twarz oraz żebra i plecy, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 29 listopada 2018 roku o sygn. [...], którą odbył w okresie od 21 lutego 2019 roku do 19 września 2019 roku, tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 13 października 2022 r., sygn. akt II K 534/21, Sąd Rejonowy w Strzelcach Krajeńskich oskarżonego W. H. uznał za winnego tego, że w okresie od nieustalonej daty [...] 2021 roku do [...] 2021 roku w S. woj. [...] znieważył pokrzywdzoną X.Y., w ten sposób, że wyzywał ją słowami powszechnie uznanymi za obelżywe tj. przestępstwa z art. 216 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 216 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych od tego orzeczenia przez oskarżyciela publicznego i kuratora małoletniej pokrzywdzonej Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, wyrokiem z dnia 29 grudnia 2022 r., sygn. akt IV Ka 616/22:

- w punkcie I zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w opisie czynu zawartym w pkt I części dyspozytywnej przyjął, iż oskarżony przypisanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 29 listopada 2018 r. o sygn. akt [...], którą odbył w okresie od 21 lutego 2019 r. do 19 września 2019 r., tj. popełnienia czynu z art. 216 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to na podstawie art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności,

- w punkcie II w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku kasację na korzyść oskarżonego wywiodła prokurator, który zaskarżyła to orzeczenie w zakresie orzeczenia o karze, na korzyść oskarżonego W. S. , podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, to jest przepisu art. 216 § 1 k.k., polegającego na wymierzeniu oskarżonemu za przypisany mu czyn wypełniający znamiona przestępstwa z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. kary 3 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy przepis ten przewiduje wymierzenie kary grzywny albo kary ograniczenia wolności.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżąca wniosła o uchylenie wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację, kurator małoletniej pokrzywdzonej (oskarżycielki posiłkowej) wskazał, że przychyła się do kasacji wywiedzionej przez oskarżyciela publicznego.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Zgodnie z art. 216 § 1 k.k., stypizowane w tym przepisie przestępstwo znieważenia, zagrożone jest karą grzywny albo karą ograniczenia wolności. Przepis art. 64 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2023 r.) stanowił zaś, że jeżeli sprawca skazany za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności popełnia w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary umyślne przestępstwo podobne do przestępstwa, za które był już skazany, sąd może wymierzyć karę

przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Z treści powyższych regulacji jednoznacznie wynika, że sąd odwoławczy nie miał podstaw, by za przypisane oskarżonemu przestępstwo z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wymierzyć mu karę pozbawienia wolności. Występek znieważenia, jak wskazano wyżej, zagrożony jest wyłącznie karą grzywny albo karą ograniczenia wolności, a zastosowany przez *organ ad quem* przepis art. 64 § 1 k.k., przewidujący instytucję nadzwyczajnego obostrzenia kary, nie przyznaje sądowi kompetencji do tego, by w sytuacji, gdy przypisuje występek zagrożony wyłącznie karami wolnościowymi, popełniony w warunkach recydywy specjalnej w typie podstawowym, mógł wymierzyć karę pozbawienia wolności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uznał kasację za oczywiście zasadną i uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Badając sprawę w postępowaniu ponownym, w wynikającym z rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego zakresie, organ *ad quem* będzie miał na uwadze w szczególności regulacje wyznaczające - dopuszczalne w tym przypadku – rozstrzygnięcia w zakresie kary.

Mając na uwadze fakt, że o kosztach procesu sąd orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 626 § 1 k.p.k.), a takiego charakteru nie ma wyrok Sądu Najwyższego, na mocy którego organ ten uchyla w części zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania, w uzasadnianym wyroku nie zamieszczono rozstrzygnięcia w przedmiocie tychże kosztów, w tym również kosztów związanych z czynnościami kuratora.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

[J.J.]

[ał]

